

Obnova potresom pogođenih područja

ZAKONSKA REGULATIVA IZ PODRUČJA PROSTORNOG UREĐENJA

Potresi koji su se dogodili u ožujku i prosincu 2020. ne samo da su nas podsjetili da se nalazimo na trusnom području već su i razotkrili sve propuste i nedostatke u zakonskoj regulativi, ali i u načinu gradnje te planiranju prostora. Područje zahvaćeno potresima u cijelosti je pokriveno prostornim planovima županija i prostornim planovima uređenja općina/gradova, čak je i za veći broj središnjih naselja općina i gradova izrađen generalni urbanistički plan ili urbanistički plan uređenja¹. Prostorni planovi na predmetnom području izrađeni su krajem 20. st. sukladno starom sustavu prostornog

uređenja te su gotovo svi sadržavali mjere zaštite od potresa, odnosno imali evidentirane potresne zone.

SANDRA JAKOPEC 29. listopada 2021. usvojene su izmjene i dopune Zakona o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije² u čijem se obrazloženju navodi da su prilikom zaprimanja zahtjeva za obnovu između ostalog uočena i pitanja legalnosti zgrada koje su oštećene, a za koje nije ishođeno *Rješenje o izvede-*

¹ Dostupno na: <https://www.zpusmz.hr/prostorni-planovi/>.

² Dostupno na: <https://www.sabor.hr/prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-obnovi-zgrada-ostece-nih-potresom-na-podrucju-0?t=127245&tid=209774>.

nom stanju sukladno Zakonu o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19), čime se ukazalo i na činjenicu da građevine nisu građene sukladno važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi, a samim time mahom nisu ni u skladu s prostornim planovima. Važno je tu naglasiti da je i prostorni plan podzakonski akt.

Potres je razotkrio i teško stanje u Sisačko-moslavačkoj županiji, koja je sustavnu preobrazbu prostora trebala i prije potresa. Na području županije još je uvijek veliki broj sela bez asfaltiranih prometnica, vodovodne mreže, mreže elektroopskrbe te druge infrastrukture. Ne smijemo zanemariti ni činjenicu da je veći broj naselja i bez društvene infrastrukture i s padom broja stanovnika. To nisu posljedice potresa. Što se tiče Zagreba, urbana obnova Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba, upisana na listu zaštićenih kulturnih dobara (Z-1525), koja obuhvaća Donji i Gornji grad, trebala je biti započeta puno ranije, a potres nas je podsjetio da je zadnji trenutak da s njom i započnemo, posebice zbog toga što je osim podizanja kvalitete života u gradsko središte nužno vratiti i stanovništvo koje se iselilo zbog potresa.

BRESTIK, SIJEČANJ 2021.; IZVOR: PRIVATNA ARHIVA

URBANA OBNOVA SUKLADNO ZAKONU O PROSTORNOM UREĐENJU³

Prvi korak k sustavnoj, odnosno cjelovitoj urbanoj obnovi naselja bio bi uvođenje planerskih alata, neke od kojih smo imali u ranijim inačicama Zakona o prostornom uređenju, odnosno koji su nam poznati iz stručne literature. Zakon o prostornom uređenju u članku 3. prepoznaje samo pojmove *urbana preobrazba* i *urbana sanacija* i definira ih na sljedeći način: **Urbana preobrazba** je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju

³ NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19.

obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica.

Urbana sanacija je skup planskih mjera i uvjeta kojima se poboljšava karakter izgrađenih područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Istovremeno prema podacima CEMAT-a – Europske konferencije ministara nadležnih

DA BI SE MOGLA SAGLEDATI PODRUČJA ZA KOJA JE POTREBNO PLANIRATI URBANU OBNOVU NUŽNO JE PPUO/G-OM OMOGUĆITI PROPISIVANJE OBVEZE IZRADE PROSTORNOG PLANA UŽEG PODRUČJA

za prostorno/regionalno planiranje 2006. u Lisabonu je donesen *Glosar ključnih izraza korištenih u politikama prostornog razvoja u Europi* u kojem se koriste sljedeći pojmovi: *gradska obnova*⁴ / *urbana regeneracija* / *urbana revitalizacija* / *urbana sanacija* / *urbana restaura-*

cija. U obrazloženju *Glosara* navodi se: *Gradovi su suočeni s starenjem svog tkanja i izgrađenih područja kao i promjenama u svojim gospodarskim funkcijama i u socijalnim karakteristikama svog stanovništva. Kako bi održali skladan životni okoliš, živo gospodarstvo i uravnoteženu socijalnu strukturu potreban je niz javnih (a ponekad i javno-privatnih) aktivnosti.*

⁴ U izvornom dokumentu na engleskom navodi se: *Urban renewal* / *Urban regeneration* / *Urban revitalisation* / *Urban rehabilitation* / *Urban restoration*, dok je ovakav prijevod dostupan na stranicama Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine: https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Prostorno/TeritorijalnaKohezija//CEMAT_glosar.pdf.

Razlika se može učiniti između:

- **gradske obnove** čiji je cilj zamijeniti siromašna gradska susjedstva i zapuštena područja s projektima širokih razmjera vezanim uz stanovanje, usluge, prometne sustave, područja za rekreaciju itd. Ponekad su troškovi gradske obnove za životne zajednice visoki te se ova vrsta aktivnosti danas rjeđe provodi nego prije nekoliko desetljeća;
- **urbane regeneracije i revitalizacije** kojoj je cilj transformacija zastarjele socijalno-gospodarske osnove određenih urbanih područja u održiviju socijalno-gospodarsku osnovu putem privlačenja novih aktivnosti i tvrtki, modernizacije urbanog tkanja, poboljšanja urbanog okoliša i diversifikacije socijalne strukture;
- **urbane sanacije i restauracije** kojoj je cilj uglavnom regenerirati i očuvati izgrađenu baštinu ili urbani okoliš, uključujući ekosustave. Osim obnove povijesnih građevina i gradskih krajobrazova, takve aktivnosti također uključuju modernizaciju i unapređenje tehničkih postrojenja i poštivanje okolišnih i sigurnosnih normi i standarda.

Prijašnjim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 153/13) **urbana obnova** bila je definirana kao skup planskih mjera i uvjeta za funkcionalnu i kvalitativnu promjenu gospodarskih, društvenih, kulturnih i okolišnih nedostataka degradiranih naseljenih i drugih područja. Pojam *urbane obnove* razmatra se i u publikaciji *Urbana obnova – Urbana rehabilitacija Donjeg grada, Gornjeg grada i Kaptola / Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba*⁵ te se između ostalog navodi i da je

⁵ Dostupno na: <https://www.arhitekt.hr/files/file/URBANA-OBNOVA.pdf>.

urbana obnova uz urbanu rehabilitaciju najčešći opći naziv koji se rabi za dugogodišnju sustavnu preobrazbu središnjeg povijesnog dijela grada. Važećim Zakonom o prostornom uređenju propisano je da se prostornim planom uređenja općine ili grada definiraju građevinska područja naselja, izdvojena građevinska područja izvan naselja i izdvojeni dijelovi građevinskog područja naselja te neuređeni dio tih područja, kao i područja planirana za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju, kao i da se urbanistički plan uređenja donosi obvezno za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju unutar građevinskog područja. Iz navedenog je vidljivo da pojam *urbana obnova*, iako je naveden i u *Glosaru CEMAT-a*, nije ugrađen u Zakon o prostornom uređenju iz 2013. godine, ali ono što je najvažnije, nije predviđena ni izrada prostornog plana užeg područja, odnosno urbanističkog plana uređenja za područja za koja je planirana urbana obnova.

Da bi se mogla sagledati područja za koja je potrebno planirati urbanu obnovu, osim uvođenja pojma u Zakon o prostornom uređenju, nužno je i prostornim planom uređenja općine ili grada omogućiti propisivanje obveze izrade prostornog plana užeg područja – urbanističkog plana uređenja, čiji obuhvat ne može uključivati samo neizgrađeno i neuređeno područje, područje devastirano nezakonitom izgradnjom ili područje za koje je propisana urbana preobrazba, već mora predstavljati zaokruženu funkcionalnu cjelinu koja između ostalog obuhvaća i prometnu i infrastrukturnu mrežu. Predloženim prostornim planom užeg područja moguće je sagledati posebnosti u prostoru,

IAKO JE POSTOJAO KONTINUITET PLANIRANJA SELA U HRVATSKOJ, DANAS JE ONO SVEĐENO SAMO NA UTVRĐIVANJE I PROŠIRIVANJE GRAĐEVINSKOG PODRUČJA TE ODREĐIVANJE UVJETA GRADNJE

ru, propisati detaljnije uvjete za cjelovitu urbanu obnovu središnjeg dijela naselja (uglavnom do sada izgrađenog područja), uvjete za rekonstrukciju povijesnih građevina (posebice je to važno sada nakon što je veći broj njih srušen nakon potresa), način cjelovite obnove gradskih blokova, mogućnost izgradnje interpolacija, formiranje javnih prostora (pješačkih površina i trgova, parkova...) i dr. te dati smjernice za razvoj naselja, kao i uvjete za izgradnju i rekonstrukciju prometne i infrastrukturne mreže. Kako je nužno u središta naselja i povijesne cjeline vratiti i raseljeno stanovništvo, potrebno je dati i uvjete za zamjensku stambenu izgradnju. Kod zaštićenih povijesnih cjelina prostorni plan užeg područja mora sadržavati i konzervatorske smjernice, posebice za građevine koje nisu pojedinačno zaštićeno kulturno dobro. Posebice se to odnosi na Povijesnu urbanu cjelinu Grada Zagreba za koju je nužna cjelovita urbana obnova⁶. Pod pojmom *cjelovita urbana obnova* važno je naglasiti da je nije moguće poistovjetiti s *cjelovitom obnovom zgrada* , već se tu radi o planiranju

⁶ 2020. godine u izdanju Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu izdana je publikacija: *Urbana obnova – Urbana rehabilitacija Donjega grada, Gornjega grada i Kaptola / Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba* kojom su pojašnjeni pojmovi, razlozi, polazišta, ciljevi i svrha te važnost urbane obnove te dani primjeri dobre europske prakse koja predstavlja dobro polazište ne samo za uvođenje pojma urbane obnove i u zakonsku regulativu nego i početni korak u planiranje urbane obnove središta gradova.

PETRINJA, SIJEČANJ 2021.; IZVOR: PRIVATNA ARHIVA

sustavne i cjelovite **urbane obnove** kulturno-povijesnih cjelina i središta gradova kod koje predmet interesa ne smije biti pojedinačna zgrada, već gradski blok, odnosno prostorna (funkcionalna) cjelina. Osim urbane obnove u potpunosti je zanemareno i planiranje sela. Iako je postojao kontinuitet planiranja sela u Hrvatskoj⁷, danas je ono svedeno samo na utvrđivanje i proširivanje građevinskog područja te određivanje uvjeta gradnje unutar građevinskog područja naselja u prostornom planu uređenja općine ili

grada. Europska komisija u lipnju 2021. predstavila je dugoročnu viziju za ruralno područja EU-a, a u njezinu okviru predložen je *Ruralni pakt* i *Akcijski plan za ruralna područja* s ciljem da svoja ruralna područja učinimo snažnijima, povezanim, otpornima i prosperitetnima.⁸ Da bismo ostvarili postavljene ciljeve dane u *Akcijskom planu* i *Ruralnom paktu*, nužno je uvesti neki oblik prostornog plana užeg područja ili program kojim će se cjelovito sagledati sela (koja su nerijetko ili upisa-

⁸ Dostupno na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2021/06/30-06-2021-long-term-vision-for-rural-areas-for-stronger-connected-resilient-prosperous-eu-rural-areas.

⁷ Kranjčević, 2018.

na u registar kulturnih dobara ili evidentirana kao kulturna baština koja se štiti mjerama prostornog plana), povezati infrastrukturom te kojim će se preispitati način i uvjeti korištenja, namjena te dati mjere i uvjeti gradnje u skladu sa suvremenim tehnologijama i načinom života.

Osim predloženih prostornih planova užeg područja, koji su kratkoročni⁹ i izrađuju se uglavnom za šire područje i nepoznate korisnike, važno je razmotriti i uvođenje **urbanističkog projekta** za uža područja i područja za koja je poznat vlasnik i krajnji korisnik prostora, kojim bi se uredila područja na kojima se planira zamjenska (tipska) stambena i višestambena izgradnja, ali i područja pojedinih gradskih blokova unutar povijesnih cjelina u kojima su poznati korisnici.

Naime, zbog zbrinjavanja potresom pogođenog i raseljenog stanovništva te obnove stambenog fonda planirana je izgradnja većeg broja stambenih i višestambenih zamjenskih građevina na lokacijama u vlasništvu države, županije ili grada. S obzirom na to da se uglavnom radi o grupiranju zamjenskih građevina na nekoj lokaciji, da bi se iste mogle planirati u prostoru, nije dovoljno samo određivanje namjene u okviru prostornog plana, već je potrebno izraditi i urbanističko-arhitektonsko rješenje lokacije kojim će se planirati parcelacija, urbana kom-

S OBZIROM NA TO DA JE PO USVAJANJU IZMJENA I DOPUNA ZAKONA NUŽNA I IZRAĐA PROGRAMA MJERA, NJIME BI BILO POTREBNO DETALJNIJE POJASNITI URBANU OBNOVU

pozicija, zajednički javni sadržaji, mreža pristupnih prometnica, rješavanje prometa u mirovanju, uređenja zelenih površina i dr., a sastavni dio trebala bi biti i idejna rješenja zgrada. Na prostoru Banovine, za razliku od Zagreba, pojavili su se i seizmički inducirani efekti: likvefakcije, vrtače i klizišta te je izrađena *Studija o seizmički induciranim efektima Petrinjske potresne serije 2020.-2021. – preliminarna identifikacija rizika*¹⁰, čiji su prilog i kartografski podatci kao tematski slojevi prirodnih ograničenja vezanih uz tlo, za primjenu u prostornom planiranju. Pojave su uočene i unutar i izvan građevinskog područja te ponegdje obuhvaćaju i veće dijelove izgrađenog građevinskog područja naselja.

S obzirom na to da se s pojmom *zona podložnosti na likvefakcije i vrtače* do sada nismo susretali, on nije bio ugrađen u podzakonske akte. Na prvom mjestu nije ugrađen u jedan od osnovnih alata izrađen 1998. godine *Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova* (NN 106/98 i NN 39/04 i NN 45/04 i NN 163/04 i NN 9/11) koji se primjenjuje kako je navedeno u NN 9/11: *U postupcima izrade i donošenja prostornih planova na odgovarajući način primje-*

⁹ Marinović-Uzelac, 2001.

¹⁰ Izrađivači *Studije* su Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Građevinski fakultet u Rijeci.

njuju se pravna pravila Pravidnika o sa-
držaju, mjerilima kartografskih prikaza,
obveznim prostornim pokazateljima i
standardu elaborata prostornih plano-
va („Narodne novine” br. 106/98., 39/04.
i 45/04. – ispravak) koja nisu u suprotno-
sti sa Zakonom o prostornom uređenju i
gradnji („Narodne novine” broj 76/2007 i
38/2009).

Ako analiziramo navedenu Studiju i Pra-
vilnik, vidljivo je da su do sada obrađi-
vana samo klizišta i pretežito nestabilna
područja, a da zone podložnosti na li-
kvefakciju i vrtače nisu definirane. Studi-
jom su definirani sljedeći pojmovi:

Likvefakcija se očituje u gubitku nosi-
vosti tla, tonjenju i naginjanju građevina,
bočnom razmicanju tla i pojavi pješčanih
stožaca na površini likvefirane zone. Du-
goročno nakon prestanka seizmičke po-
bude i likvefakcije nastupa konsolidacija
likvefiranog sloja, što se manifestira du-
gotrajnim slijeganjem površine terena i
građevina (National Academies of Scien-
ces, Engineering and Medicine 2016).

Vrtača (za što se u hrvatskom jezi-
ku često koristi i izraz ponikva, a u ne-
kim krajevima i nazivi dolac ili dó) je
pojava ljevkašte udubine u okršenim,

najčešće karbonatnim naslagama (slič-
ne se strukture mogu naći i u evaporit-
nim naslagama).

Klizanje je proces gibanja mase stijena ili
tla niz padinu, a pojava koja pritom na-
staje se naziva **klizište** (Cruden 1991).
Klizišta su najčešće aktivirana prirodnim
uzrocima, poput intenzivnih oborina ili
potresa, ali mogu nastati i kao posljedica
ljudske djelatnosti, poput građenja, poljo-
privrednih radova ili nekontroliranog ukla-
njanja vegetacijskog pokrova.¹¹

Zbog navedenih geohazarda nužna je i
sanacija tla koja nerijetko izlazi iz okvira
pojedinačne građevne čestice i obuhva-
ća dijelove naselja za koje je prostornim
planom moguće propisati i zonu sanacije
tla te dati ne samo mjere sanacije tla već
i uvjete za rekonstrukciju postojećih gra-
đevina te novu gradnju, stoga je potrebno
u izradu novog pravilnika uključiti i nave-
dene pojave, ali i ostaviti mogućnost za
definiranje i drugih ograničenja i primjenu
posebnih mjera za koje će se ukazati po-
treba u budućnosti, a predstavljat će spe-
cifičnost određenog područja.

Posebnu pozornost potrebno je obrati-
ti i na članak 129. Zakona o gradnji (NN
153/13, 20/17, 39/19, 125/19) kojim su
definirani posebni slučajevi
građenja, odnosno pro-
pisano je da se u slučaju
zadržavanja privremenih
građevina u prostoru na-
kon roka od dvije godine
od prestanka događaja (u
ovom slučaju elementar-
ne nepogode), one mo-

OKOLICA SISKA, VELJAČA 2021.; IZVOR: PRIVATNA ARHIVA

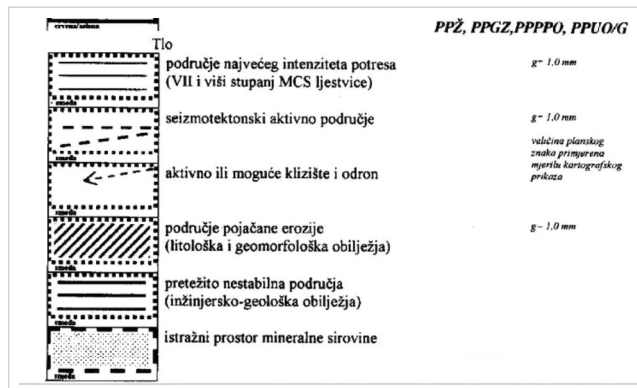
¹¹ Studija o seizmički induciranim
efektima Petrinjske potresne serije
2020.-2021. – preliminarna identi-
fikacija rizika. Dostupno na: [https://
katalog.mgipu.hr/details/c0017406-
6f14-46a3-8de5-c9403f56aa60](https://katalog.mgipu.hr/details/c0017406-6f14-46a3-8de5-c9403f56aa60).

gu zadržati, ali je za njih nužno ishođenje građevinske dozvole. Da bi se privremena građevina mogla trajno zadržati u prostoru, ona mora biti izgrađena u skladu s prostornim planom te drugom zakonskom i podzakonskom regulativom. Na području (prvenstveno Sisačko-moslavačke županije) postoji i veći broj privremenih, pokretnih i montažnih objekata koje će po obnovi građevina biti potrebno ukloniti iz prostora, prvenstveno iz zaštićenih područja povijesnih jezgri koje su ne samo zaštićene sukladno rješenju Ministarstva kulture i medija nego i onih koji se štite mjera plana.

URBANA OBNOVA SUKLADNO ZAKONU O OBNOVI ZGRADA OŠTEĆENIH POTRESOM NA PODRUČJU GRADA ZAGREBA, KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE, ZAGREBAČKE ŽUPANIJE, SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE I KARLOVAČKE ŽUPANIJE¹²

Strukovna udruženja i institucije s područja arhitekture, urbanizma i povijesti umjetnosti još se od potresa u Zagrebu 22. ožujka 2020. godine zalažu za sustavan i odgovaran pristup rješavanju problema te potrebu za preispitivanjem postojećeg zakonodavnog okvira koji bi bio primjenjiv u svim situacijama i na cijelom području Republike Hrvatske. Predloženim Zakonom te njegovim izmjenama i dopunama od 29. listopada 2021. godine i dalje je fokus stavljen samo na navede-

¹² NN 102/20, 10/21, 117/21.

IZVOD IZ NAVEDENOG PRAVILNIKA: PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U PROSTORU

ne županije i na pojedinačnu građevinu te njime nije predviđena urbana obnova. Ovim se Zakonom cjelovita obnova kulturno-povijesne cjeline spominje samo u dijelu kojim se definira izrađivač *Programa cjelovite obnove za pojedine kulturno-povijesne cjeline* (ministarstvo nadležno za kulturu u suradnji s jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugim nadležnim tijelima za sve osim za Grad Zagreb, odnosno Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba za *Program cjelovite obnove Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba*, a na temelju popisa i procjene štete). Još je jednom važno naglasiti da se navedeni članak ne odnosi na cjelovitu obnovu zgrada, već se tu radi o cjelovitoj urbanoj obnovi kulturno-povijesnih cjelina. Nažalost, sukladno pojmovniku Zakon ne obrađuje povijesne cjeline koje se štite mjerama plana, već samo one koje su upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Kako se navodi u *Programu mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije* (NN 99/2021) dugoročni cilj

je i urbana obnova, iako se ona ne spominje u Zakonu: *Organizirana obnova prema Zakonu ima primarni i kratkoročni cilj osigurati zdravlje i živote ljudi koji oštećene zgrade koriste ili se nalaze u njihovoj blizini kao i spriječiti nastajanje daljnjih šteta, te sekundarni, odnosno dugoročni cilj koji se odnosi na cjelovitu obnovu zgrada i urbanu obnovu Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije te Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije.* S obzirom na to da je po usvajanju izmjena i dopuna Zakona nužna i izrada programa mjera, njime bi bilo potrebno detaljnije pojasniti urbanu obnovu te definirati da se *Program cjelovite obnove kulturno-povijesne cjeline* smatra stručnom podlogom za izradu urbanističkog plana uređenja te iste povijesne cjeline.

Mjesto gradnje zamjenske obiteljske kuće sukladno čl. 28. mora biti na lokaciji na kojoj je prostornim planom planirana gradnja zgrada stambene namjene. To bi značilo da se zamjenske obiteljske kuće mogu graditi samo unutar građevinskog područja naselja unutar kojeg je moguća izgradnja stambenih građevina sukladno propisanim uvjetima za izgradnju tih građevina, dok je kod izgradnje zamjenskih građevina unutar prostornih planova užeg obuhvata (generalni urbanistički plan, urbanistički plan uređenja) nužno razmotriti namjene površina unutar kojih je dozvoljena izgradnja stambenih, odnosno višestambenih građevina, npr. stambena, mješovita – pretežito stambene i sl. te uvjete gradnje (izgrađenost, visina, katnost, oblikovanje, rješavanje prometa u mirovanju i dr.) koji se razlikuju od plana do plana. Programom mjera bilo bi potrebno definirati i da se prilikom planiranja većeg broja zamjenskih građevina na

istoj lokaciji za njih mora izraditi i urbanistički projekt, kako je navedeno u tekstu.

Planiranje prostora i obnova nakon potresa mora biti sveobuhvatna i cjelovita jer se samo integralnim sagledavanjem prostora mogu definirati kvalitetne i provedive smjernice za njegov budući razvoj u skladu sa stvarnim potrebama i mogućnostima te ograničenjima u prostoru. Prikaz pojava i ograničenja u prostoru mora biti sastavni dio prostorno-planske dokumentacije jer je tako projektantima moguće pružiti informacije koje utječu na daljnju razradu projekta, ali i omogućiti općinama i gradovima da planiraju područja na kojima je moguć razvoj, odnosno za koja je potrebna sanacija šireg područja ili dijela naselja.

Izmjenama Zakona o prostornom uređenju potrebno je omogućiti izradu:

- urbanističkog plana uređenja središta naselja
- urbanističkog plana uređenja za područja urbane obnove i kulturno-povijesnih cjelina
- urbanističkog projekta.

Navedenim planovima i projektima omogućila bi se cjelovita obnova naselja, kao i urbana obnova gradskih i općinskih središta te stvorili preduvjeti za smještaj društvenih i gospodarskih sadržaja, zamjenske stambene izgradnje te planiranje opremljenosti prometnom i drugom infrastrukturom, ali i ugradnja vizija razvoja uz uzimanje u obzir javnog interesa, odnosno potreba lokalne zajednice. ■

BIJELE VODE, 2021.; IZVOR: PRIVATNA ARHIVA

LITERATURA

1. Arhitektonski fakultet (2020.) *Urbana obnova – Urbana rehabilitacija Donjega grada, Gornjega grada i Kaptola / Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba*. Zagreb. Dostupno na: <https://www.arhitekt.hr/files/file/URBANA-OBNOVA.pdf> [Pristupljeno: 31.10.2021.]
2. Europska komisija (2021.) *Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti snažnija, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja*. Brisel. Dostupno na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2021/06/30-06-2021-long-term-vision-for-rural-areas-for-stronger-connected-resilient-prosperous-eu-rural-areas [Pristupljeno: 31.10.2021.]
3. Europska konferencija ministara nadležnih za prostorno/regionalno planiranje (CEMAT) (2006.) *Glosar ključnih izraza korištenih u politikama prostornog razvoja u Europi*. Lisabon. Dostupno na: https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/TeritorijalnaKohezija/CEMAT_glosar.pdf [Pristupljeno: 31.10.2021.]
4. Kranjčević, J. (2018.) *Zanemarena baština, Prostorne strukture sela u Hrvatskoj*. Zagreb. Srednja Europa.
5. Marinović-Uzelac, A. (2001.) *Prostorno planiranje*. Zagreb: Dom i svijet.
6. Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98 i NN 39/04 i NN 45/04 i NN 163/04 i NN 9/11).
7. Program mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (NN 99/2021).
8. Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Građevinski fakultet u Rijeci (2021.) *Studija o seizmički induciranim efektima Petrinjske potresne serije 2020.-2021. – preliminarna identifikacija rizika*. Zagreb. Dostupno na <https://katalog.mgipu.hr/details/c0017406-6f14-46a3-8de5-c9403f56aa60> [Pristupljeno: 31.10.2021.]
9. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19).
10. Zakon o obnovi zgrada oštećenih potresom na području grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (NN 102/20, 10/21, 117/21).
11. Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19).
12. Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19).
13. Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 153/13).